

Läkemedel vid besök på vårdinrättning

Fastställd av Hälso- och sjukvårdsdirektören (HS2017 0058) giltigt till februari 2019
Utarbetad av kunskapsstödet för läkemedel och hjälpmedel, Koncernstab hälso- och sjukvård

Syfte

Tydliggöra vilka läkemedel som utgör en del av en undersökning eller en behandling som utförs på vårdinrättning och som kostnadsmässigt är en del av vårdbesöket.

Bakgrund

Enligt beslut från Regionstyrelsens Hälso- och sjukvårdsutskott 2006 om läkemedel vid besök på vårdinrättning ska läkemedel som är en del av sjukvårdsbesök betalas av vårdenheten (dnr RSK 699-2006). Riktlinjen ska komplettera beslutet genom att tydliggöra tillämpning av beslutet för en patientsäker och effektiv hantering som är jämlik för patienter i hela regionen.

Avgränsning: Riktlinjen beskriver inte rutiner för läkemedel som ej har samband med besök på vårdinrättning, inte heller hantering av läkemedel för ineliggande patienter eller vid utskrivning från sjukhus. Riktlinjen beskriver inte hantering av läkemedel i individuella undantagsfall, exempelvis undantagshantering för subvention av läkemedel som inte omfattas av den ordinarie läkemedelsförmånen eller läkemedel till patienter utan sjukdomsinsikt.

Vacciner hanteras enligt särskilda rutiner, se Patientavgiftshandboken, www.vgregion.se/patientavgifter.

RS beslut (RSK 699-2006) innebär att:

- "läkemedel som är en del av en behandling vid sjukvårdsbesök ska anskaffas och betalas av vårdenheten
- läkemedel som inte har annat syfte än att underlätta den efterföljande undersökningen eller behandlingen kostnadsmässigt ska ses som en del av denna. Läkemedlet betalas av den enhet som svarar för undersökningen/behandlingen
- för läkemedel där det endast krävs hjälp av sjukvårdspersonal vid administrering av läkemedlet, utfärdar vårdgivaren recept och patienten betalar egenavgift för läkemedlet"

Ansvar: Grundregeln är att den vårdenhet som tar emot patienten och ansvarar för ordinationen av läkemedlet har det medicinska ansvaret och står för kostnaden. Verksamheten ansvarar för lokala rutiner för läkemedelshantering.

Principer för tillämpning

1. Läkemedlet är kostnadsfritt för patienten och ingår i avgiften för patientbesöket i följande situationer:
 - 1.1. Naturlig, nödvändig del innan/under/efter behandling och/eller undersökning som utförs på vårdenhet
 - 1.2. Det finns medicinska skäl, patientsäkerhetsskäl eller hanteringsfördelar för att det ska tillhandahållas eller administreras av vårdpersonal (t ex parenteralt järn som även kräver övervakning)
 - 1.3. Bidra till att säkra och att öka följsamhet/tillgång till läkemedelsbehandling (t ex laxermedel inför koloskopi)
2. Läkemedel ska skrivas på recept inom förmånen i följande situationer:
 - 2.1. Ej del av behandling som utförs på vårdinrättning
 - 2.2. Endast hjälp med administrering

Exempel på tillämpning i specifika fall

Användningsområde/indikation	Kostnadsfritt för patienten/ ingå i patientavgift för besök	Recept inom förmån	Kommentar
Allergi – Andning – ÖNH			
Kortisoninjektion vid allergi (Depo-Medrol eller motsvarande)		x	För behandling av lokal inflammation se Reumatologi
Hyposensibilisering injektion (Alutard eller motsvarande)	x		
Hyposensibilisering tablett (Grazax eller liknande)		x	Eventuellt undantag att första tablett ingår i besök
Biologiska läkemedel vid astma eller urtikaria (Xolair, injektion med mera)	x		
Blod			
Lågmolekylära hepariner	x	x	(1) Injektioner som ges vid besök ingår. Jourdoser kan skickas med. (2) Långtidsbehandling hanteras på recept.
Vitamin B12-injektion		x	
Parenteralt järn vid anemi	x		Kräver särskild övervakning av vårdpersonal
Erytropoietin och liknande läkemedel	x	x	(1) Vid dialys i hemmet och vid administrering vid besök (2) Övrig användning
Endokrinologi			
Testosteroninjektioner		x	
Endokrinologi			
Hormonella preventivmedel (p-spruta, hormonspiral, p-stav)		x	
Akut p-piller	x		
Hud			
Lokal behandling basalcellscancer, aktiniska keratoser som ges vid ett tillfälle	x		
Mjukgörare vid ljusbehandling	x		
Lokal behandling aktiniska keratoser som hanteras av patienten själv		x	Inledande behandling kan ges och bekostas av mottagning.
Huddesinfektion inför kirurgi ¹	x		
Salvstrumpor vid venösa sår/eksem i öppenvård (Zipzoc)	x	x	(1) När behandling initieras och omläggning vid besök på vårdinrättning (2) Hemsjukvård
Psoralen som ges vid PUVA- behandling	x		
Infektion			
Intravenösa/subkutana immunglobuliner	x	x	(1) Hematologi, enstaka injektioner. (2) Endast hjälp administration vid längre behandling.
Antibiotikaproylax inför kirurgiska ingrepp, tandläkarbesök etc.	x		Om medicinskt motiverat för lyckad behandling. Se RMR Tandvård antibiotikaproylax.
Mage - tarm			
Läkemedel inför röntgen, koloskopi (exempelvis laxermedel)	x		

¹ Se även HTA-rapport från nov 2015, [Chlorhexidine wash prior to clean surgical procedures](#).

Användningsområde/indikation	Kostnadsfritt för patienten/ ingå i patientavgift för besök	Recept inom förman	Kommentar
Neurologi			
Botulinumtoxin vid spasm, dysfunktion i urinblåsan migrän, hyperhidros (Botox eller motsvarande)	x		Rekvireras till mottagning
Onkologi			
Medel mot biverkningar av vid cytostatikabehandling till exempel neutropeni eller illamående	x		
Osteoporos			
Osteoporosläkemedel, infusion och injektionspreparat	x		
Psykiatri			
Lugnande medel i samband med undersökningar där patienten känner ett obehag	x		
Reumatologi			
Kortisoninjektion vid lokal inflammation (Depo-Medrol, Lederspan eller motsvarande)	x		För behandling av allergi se Allergi – Andning – ÖNH
Smärta			
Ytanestesi inför nålstick och ytliga ingrepp (Tapin eller motsvarande)	x		Om medicinskt motiverat för lyckad behandling. Om ej medicinskt motiverat hänvisas patienten till egenvård.
Capsaicin-plåster (Qutenza)	x		
Urologi			
GnRH-analoger vid prostatacancer (leuprorelin eller motsvarande)		x	
Ögon			
Injektionsbehandling i ögat	x		
Övrigt			
Biologiska läkemedel till exempel TNF-hämmare, MS-läkemedel med mera. - Beredningsformer för infusion - Subkutana beredningsformer för självadministrering i	x	x	(1) resp (2). Subkutana beredningsformer kan ingå i besök vid laddningsdos / induktionsbehandling eller i samband med instruktion om självadministrering.
Läkemedel för diagnostik vid besök på vårdinrättning; (Synacthen-test, reversibilitetstest vid spirometri, allergi-test med mera)	x		
Kontrastmedel	x		
Premedicinering, till exempel förebygga allergiska reaktioner och biverkningar	x		Inklusive läkemedel som behöver tas innan patient kommer till vårdenhet

Regionala medicinska riktlinjer utarbetas på uppdrag. Riktlinjer fastställs efter avstämning med regionens berörda förvaltningar, regionala sektorsråd, rådsfunktioner, terapigrupper och Program- och prioriteringsrådet.

Praktisk hantering

I de fall läkemedlet är en del av vårdbesöket ska läkemedlet i första hand lämnas till patient i samband med mottagningsbesök. När inte detta är tillämpligt ansvarar respektive vårdenhet för att patienten kostnadsfritt förses med läkemedlet. Lokala rutiner för detta ska finnas.

Jourdosor kan tillämpas utifrån individuell bedömning enligt gällande författning. Jourdos är läkemedel som vid behandlingstillfället lämnas ut i mindre antal doser för att täcka patientens behov till dess läkemedlet kan expedieras från öppenvårdsapotek.

Uppföljning av denna riktlinje

Berörda verksamheter ansvarar för egenkontroll av tillämpning. Kunskapsstödet för läkemedel och hjälpmedel, Koncernstab hälso- och sjukvård, ansvarar för uppföljning på regional nivå. Statistik över försäljningssätt för aktuella läkemedel följs upp. Uppföljning av tillämpning av beslutet/riktlinjen kan komma att efterfrågas från förvaltningarna till exempel avseende att lokal rutin finns upprättad.

Kontakt: lakemedel@vgregion.se